

Таким чином, політологічні та соціологічні дослідження категорії «політична культура» пов'язують її з політичними системами, політичними та соціальними процесами, спираючись на регулюючу роль культури у суспільстві [2]. Політична культура у своїй сутності визначена як частина культури загалом, сукупність елементів і феноменів свідомості, політичної поведінки, формування та функціонування держави та політичних інститутів, які забезпечують відтворення політичного життя суспільства, політичного процесу.

Список використаних джерел

1. Бабак В. І. Компоненти, критерії, показники та рівні сформованості готовності до професійної діяльності майбутніх офіцерів десантно-штурмових військ. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 63. Т. 2. С. 15–17.
2. Військове виховання : історія, теорія та методика : навчальний посібник / за ред. В. В. Ягупова. Київ, 2002. 560 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 375 с.
4. Нагірняк М. Я., Нагірняк А. Я. Теоретичні аспекти морального виховання майбутніх офіцерів. *Гуманітарні аспекти формування особистості : матеріали П'ятої всеукраїнської наукової конференції*. м. Львів. 28 квітня 2011 р. Львів : ЛДУ БЖД, 2011. С. 264–273.

Сергій МАНІК

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НА АКСІОЛОГІЧНИХ ЗАСАДАХ

Аксіологія – це вчення про форми і способи ціннісного проектування людиною своїх життєвих устремлінь в майбутнє, вибору орієнтирів для наявного життя й оцінки минулого. Визначено, що в останні роки ціннісні орієнтації перетворилися у важливий об'єкт наукових досліджень серед психологів, філософів, педагогів, соціологів, офіцерів, істориків та культурологів. Обґрунтовано, що аксіологічний підхід базується на розумінні людини – як індивідуальної, неповторної особистості, яка інтенсивно взаємодіє із навколишнім середовищем. Зазначено, що аксіологічний підхід в майбутньому забезпечить гуманізацію освіти, адже він направлений на всесторонній розвиток особистості та її індивідуальних потреб і інтересів. Підсумовано, що аксіологічний підхід має на меті філософсько-педагогічну стратегію, яка забезпечить підготовку майбутніх офіцерів з орієнтацією на європейські цінності, вимоги сучасного розвиненого суспільства; засвоєння молодим поколінням офіцерів провідних суспільних цінностей, що забезпечить адекватно поводити себе в динамічно інтегруючому суспільстві; забезпечить формування принципів та етичних правил поведінки в соціальному середовищі.

Основною метою підготовки майбутніх офіцерів ЗСУ у вищих військових навчальних закладах є забезпечення цілісності освітнього процесу і власне підготовка кваліфікованого військового фахівця, здатного впродовж тривалого часу ефективно проваджувати професійну діяльність. На думку В. Ягупова та В. Свистун, основою формування готовності є системна багатогранна підготовка (психологічна, особистісна, теоретична, практична тощо) випускника ВВНЗ та ВНП ЗВО, який володіє відповідними своїй спеціальності професійними знаннями, навичками, вміннями та властивостями (тобто компетенціями) для здійснення професійної діяльності [3]. Зокрема, згадані науковці розробили відповідні показники професійної компетентності на аксіологічних

засадах, як основи готовності випускника до виконання своїх професійних обов'язків [3, 4], а саме:

- система знань, навичок та вмінь (сполучення фонових знань і професійного інтелекту з відповідною професійною та особистою підготовленістю для ефективної подальшої службової діяльності);
- професійна позиція фахівця (ставлення до реального стану справ і перспектив, самоорганізація повсякденної діяльності як частини роботи колективу);
- індивідуально-психічні особливості – в умовах виробничої або побутової діяльності, з урахуванням мети діяльності та її структури, спираючись на принципи суб'єктно-діяльнісного підходу формувати орієнтовну основу власних дій;
- акмеологічні інваріанти фахівця (стимули для самоосвіти і саморозвитку, що базуються на відомостях про особливості фахової та повсякденної діяльності, прийоми саморегуляції та самоконтролю, творчого розвитку та розвитку командирських рис).

Готовність, як складне новоутворення особистості містить у собі не тільки когнітивний та операційний компоненти, а й мотиваційний, вольовий та аксіологічний складники, що забезпечує стійке прагнення до ефективного виконання діяльності. До того ж, усі складники готовності підпорядковуються тій діяльності, показником успішної реалізації якої і виступає готовність. Таким чином, готовність є важливою умовою ефективною діяльності особистості [5, 6].

Можна зробити висновок, що поняття "готовність до професійної діяльності" у педагогіці має ширше поняття, ніж показник, тому стає можливим, коли для одного критерію готовності до професійної діяльності існує система показників. Під готовністю до професійної діяльності військовослужбовця В. Рижиков розуміє цілісний комплекс взаємопов'язаних елементів, сукупність взаємодіючих об'єктів і відносин [2]. Водночас, критерії і показники професійної готовності офіцерів ЗСУ до професійної діяльності тісно взаємопов'язані. Саму професійну готовність офіцера ЗСУ, як відзначає М. Нецадим, значною мірою зумовлює правильний вибір системи показників. У загальному вигляді показники, що характеризують ефективність професійної готовності як діяльності окремого військового фахівця відносно оволодіння військовою спеціальністю, передбачають: ступінь сформованості інтелектуальних якостей (як результат залучення особистості до цілеспрямованої навчальної та наукової діяльності); ступінь сформованості морально-психологічних і ділових якостей (як результат залучення особистості у військово-педагогічний процес, соціалізації, самовдосконалення внаслідок створення відповідної мотиваційної основи) [1, 2].

Професійна діяльність офіцера ЗСУ вирізняється високим ступенем соціальної відповідальності, консервативності ціннісних орієнтацій, чіткою регламентацією умов її здійснення. Із цього випливає, що освоєння професії офіцера ЗСУ – це не тільки здатність ефективно виконувати службові обов'язки, а й прийняття майбутнім офіцером відповідного способу життя, способу мислення, системи норм і цінностей. У своєму дослідженні О. Прохоров стверджує, що педагогічна система впливає на процес формування готовності майбутніх офіцерів ЗСУ до професійної діяльності, тому що педагогічна система – це об'єднання компонентів (частин), яке залишається стійким під час змін. Якщо зміни (нововведення) перевищують якусь допустиму межу, система руйнується, на її місці виникає нова система з іншими властивостями, що створює середовище для організації освітнього процесу і впливає в єдності на його якість та ефективність.

Висновки. Оскільки готовність майбутнього офіцера до професійної діяльності на аксіологічних засадах розуміють як складне особистісне утворення, що має властивості системи, то слід зазначити, що всі вищезазначені компоненти готовності тісно взаємопов'язані та взаємозумовлені. Виходячи із цього, формування професійної

готовності майбутніх офіцерів до проходження служби недоцільно та неможливо здійснювати окремо, "частинами". Це необхідно враховувати під час визначення сукупності педагогічних умов, форм і методів, спрямованих на формування готовності майбутнього офіцера до професійної діяльності. Враховуючи вищевикладене, можемо зробити висновок, що готовність офіцера тактичного рівня підготовки до професійної діяльності забезпечується сформованістю сукупності компонентів (мотиваційно-ціннісного, професійно-педагогічного, професійно-особистісного) та відповідних їм показників, що в сукупності відображає і готовність офіцерів до професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Нещадим М. І. Військова освіта в Україні: історія, теорія, методологія, практика : монографія. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2003. 852 с.
2. Нещадим М. І. Деякі методологічні проблеми розробки універсальної моделі військового фахівця : зб. наук. пр. ВГІ НАОУ, 2000. Вип. 1 (14). С. 310.\
3. Ягупов В. В., Свистун В. І. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти // Наук. записи НаУКМА. Серія: Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота, 2007. Т. 71. С. 3–8.
4. Ягупов В. В. Військова дидактика : навч. посіб. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2000. 400 с.
5. Kucheriavyi A. O., Atamanchuk Yu. M., Yablonskyi A. I. Teaching the Future Military Psychologists by Immersing them into a Pedagogical Situation [Електронний ресурс] // International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJTEE), 2019. Vol. 9, Issue 2 (Dec. 2019). pp. 48–53. URL :<https://www.ijtee.org/wp-content/uploads/papers/v9i2/A4798119119.pdf>.
6. Ryzhykov V. Bakhov I., Kolisnyk O. Leadership Abilities of a Military Manager, Professionalism of a Commander as the Guarantee of the Practice of Effective Activity of a Military Organization // Internat. Jour. of Engineering & Technology, 2018. Vol 7, No 4.38. Special Issue 38. С. 45–49.

Дмитро ЛИТВИНЕНКО

ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРА МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЙ

Взаємини менеджера освіти та колективу сьогодні відбуваються у режимі постійних змін та ризиків, що, безперечно, впливає на стабільність та сталість взаємовідносин між керівником та підлеглими, взаємовідносинами у колективі в цілому.

При цьому, як зазначається в багатьох дослідженнях, менеджери освіти припускають, що співробітники знають як поводитись у певних ситуаціях (як складних, так і простих ситуаціях), але не завжди хочуть (іноді й не можуть) поводитись так, як хоче освітня установа, яке необхідне вирішення проблеми. Доводиться констатувати, що часто підлеглі не враховують ні поведінку вищого менеджменту, ні організаційну культуру організації, усвідомлено опираючись змінам та нововведенням.

Необхідні сучасні технології та інструменти надають менеджерам освіти право на використання правил і технологій ділової культури для ефективного вирішення проблем, що виникають. До таких технологій ми віднесемо коучинг та рефреймінг.

Однією з найпопулярніших сьогодні технологій, що має в своїй основі індивідуалізований (особистісно-орієнтований) підхід, є коучинг. Коучинг розуміється як (англ. coaching, тренування) – цілеспрямований процес розвитку потенціалу співробітників, що сприяє як максимізації їхньої продуктивності, так і успішної діяльності компанії [2].